

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα, 17 Μαΐου 2020

Ενημέρωση διαπιστευμένων συντακτών υγείας από τον Υφυπουργό Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων Νίκο Χαρδαλιά, τον Παθολόγο-Λοιμωξιολόγο, Υποπρόεδρο Δημήτρη Χατζηγεωργίου και τον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων Νίκο Παπαθανάση

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Καλησπέρα σας από το Υπουργείο Υγείας. Ξεκινά η ενημέρωση από τον Υφυπουργό Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων Νίκο Χαρδαλιά και τον Παθολόγο-Λοιμωξιολόγο, Διευθυντή του Υγειονομικού της Πολεμικής Αεροπορίας και μέλος της Επιτροπής Ειδικών Επιστημόνων του Υπουργείου Υγείας, Υποπρόεδρο Δημήτρη Χατζηγεωργίου.

Στη σημερινή ενημέρωση βρίσκεται και ο Υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Νίκος Παπαθανάσης, ο οποίος θα μας μιλήσει για το άνοιγμα των εμπορικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, οι οποίες επαναλειτουργούν αύριο Δευτέρα 18 Μαΐου και την επόμενη Δευτέρα 25 Μαΐου.

Κύριε Χατζηγεωργίου, έχετε το λόγο.

Δ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Καλησπέρα σας. Η πανδημία του νέου κορονοϊού SARS-CoV-2 συνεχίζεται σε όλο το κόσμο. Το σύνολο των καταγεγραμμένων κρουσμάτων έχει ξεπεράσει τα 4.730.000 και οι θάνατοι επίσης έχουν ξεπεράσει τις 310.000 παγκόσμια. Αυτοί που ανέρρωσαν πλήρως είναι περίπου 1.800.000.

Οι χώρες με τα περισσότερα καταγεγραμμένα κρούσματα είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, ξεπέρασαν το 1,5 εκατομμύριο, Ρωσία, 282.000, Ισπανία 277.000, Ηνωμένο Βασίλειο 240.000 και Βραζιλία 233.000 περίπου.

Οι χώρες με τους περισσότερους θανάτους είναι επίσης οι Ηνωμένες Πολιτείες, πάνω από 90.000, Ηνωμένο Βασίλειο σχεδόν 33.500, Ιταλία 31.700, Γαλλία 27.700 και Ισπανία 27.600 περίπου.

Σήμερα ανακοινώνουμε 15 νέα κρούσματα του νέου ιού στη χώρα. Ο συνολικός αριθμός κρουσμάτων είναι 2.834, εκ των οποίων το 55,2% αφορά άνδρες, 616, δηλαδή το 21,7%, θεωρούνται σχετιζόμενα με ταξίδι από το εξωτερικό και 1.466 κρούσματα, δηλαδή το 51,7% είναι σχετιζόμενα με ήδη γνωστό κρούσμα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

22 συμπολίτες μας νοσηλεύονται διασωληνωμένοι. Η διάμεση ηλικία τους είναι 72 ετών. 9, δηλαδή το 40,9%, είναι γυναίκες και οι υπόλοιποι άνδρες. Το 95,5% έχει υποκείμενο νόσημα ή είναι ηλικιωμένοι 70 ετών και άνω.

90 ασθενείς έχουν εξέλθει από τις ΜΕΘ.

Τέλος, έχουμε έναν ακόμα καταγεγραμμένο θάνατο και συνολικά 163 θανάτους στη χώρα. 46, το 28,2%, ήταν γυναίκες και οι υπόλοιποι άνδρες. Η διάμεση ηλικία των θανόντων συμπολιτών μας ήταν τα 75 έτη και το 93,9% είχε κάποιο υποκείμενο νόσημα ή και ηλικία 70 ετών και άνω.

Συνολικά έχουν ελεγχθεί 128.525 κλινικά δείγματα.

Όπως παρατηρούμε, ο ιός συνεχίζει να απασχολεί όλες τις κοινωνίες του κόσμου και όλοι προσπαθούν να μειώσουν τις επιπτώσεις εφαρμόζοντας σε άλλοτε άλλο βαθμό περιοριστικά και άλλα μέτρα.

Στη χώρα μας, αφού εφαρμόστηκαν, με σημαντικές θυσιές, τα μέτρα που όλοι γνωρίζετε, βρισκόμαστε στη φάση της σταδιακής άρσης, που απαιτεί επίσης πολλή προσοχή από όλους μας.

Η μείωση των κρουσμάτων εν γένει, αλλά και των νοσηλειών σε κοινούς θαλάμους και Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, δεν σημαίνει πως ο ιός εξαφανίστηκε και πως ο κίνδυνος εξέλειπε. Βλέπετε νομίζω το τι γίνεται σε κάποιες χώρες που χαλαρώνουν υπερβολικά.

Η νόσος από ό,τι φαίνεται μέχρι τώρα, θα βρίσκεται μαζί μας για αρκετό καιρό και για να είμαστε ασφαλείς θα πρέπει να συνεχίσουμε να τηρούμε τα μέτρα προφύλαξης που όλοι γνωρίζουμε.

Θα ήθελα σήμερα να μιλήσουμε για τις ομάδες πληθυσμού που έχουν αυξημένο κίνδυνο να εμφανίσουν σοβαρή νόσο COVID-19, αυτές που πολλοί ονομάζουν ευπαθείς ομάδες. Και θα το κάνω αυτό, μέσα από την περιγραφή ενός περιστατικού συρροής κρουσμάτων που δημοσιεύτηκε στο υψηλού κύρους περιοδικό The New England Journal of Medicine πριν από δύο εβδομάδες.

Στο τέλος Φεβρουαρίου, λοιπόν, του τρέχοντος έτους, οι υγειονομικές αρχές της επαρχίας King County στην πολιτεία Washington των ΗΠΑ, ειδοποιήθηκαν ότι μία 73χρονη που νοσηλευόταν σε ένα γηροκομείο-κέντρο αποκατάστασης, είχε μπει στο τοπικό νοσοκομείο με βήχα, πυρετό, δύσπνοια και χαμηλό κορεσμό αιμοσφαιρίνης.

Τα συμπτώματά της είχαν αρχίσει μερικές ημέρες νωρίτερα, ενώ ταυτόχρονα μερικοί ακόμα τρόφιμοι του ίδιου γηροκομείου είχαν πυρετό και συμπτώματα αναπνευστικού, που δεν εξηγούνταν με κάποια από τις γνωστές αιτίες.

Η συγκεκριμένη ασθενής είχε σακχαρώδη διαβήτη, υπέρταση, ήπια νεφρική ανεπάρκεια και κάποιο βαθμό συμφορητικής καρδιακής ανεπάρκειας. Η αναπνευστική ανεπάρκεια της ασθενούς χειροτέρευσε μέσα στο νοσοκομείο, παρουσίασε αμφοτερόπλευρη πνευμονία και αφού εστάλη δείγμα για το νέο κορονοϊό, την επόμενη ημέρα διασωληνώθηκε. Το δείγμα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

αποδείχθηκε να είναι θετικό για SARS-CoV-2 και παρά τις προσπάθειες της θεραπείας, η ασθενής μετά από μερικές ημέρες κατέληξε.

Στη συγκεκριμένη επαρχία, μία εβδομάδα νωρίτερα, είχε διαγνωστεί ένα περιστατικό COVID-19 σε έναν ταξιδιώτη από τη Wuhan της Κίνας και εξαιτίας αυτού του περιστατικού οι υγειονομικές αρχές διεξήγαγαν εκτεταμένη επιδημιολογική έρευνα με ιχνηλάτηση και δειγματοληψίες.

Από τον έλεγχο δειγμάτων που πάρθηκαν, προέκυψαν συνολικά 167 θετικοί ασθενείς που σχετίζονταν επιδημιολογικά με το συγκεκριμένο γηροκομείο. Από το σύνολο σχεδόν των 118 τροφίμων του γηροκομείου, οι 101 βρέθηκαν θετικοί, καθώς επίσης και 50 άτομα από το προσωπικό και 16 επισκέπτες. Και μέσα στις επόμενες 20 μέρες, 35 από αυτούς τους ασθενείς δυστυχώς απεβίωσαν.

Η θνητότητα για τους τροφίμους του γηροκομείου υπολογίστηκε σε 33,7%, ενώ για τους επισκέπτες στο 6,2%. Από το προσωπικό του νοσοκομείου, κανένας από αυτούς που αρρώστησε δεν πέθανε.

Μέσω της επιδημιολογικής διερεύνησης, επίσης διαπιστώθηκαν ότι σε άλλα 30 γηροκομεία της περιοχής υπήρχαν τουλάχιστον ένα κρούσμα σε κάθε γηροκομείο, ενώ σε κάποια από αυτά υπήρχε σαφής επιδημιολογική συσχέτιση με το πρώτο γηροκομείο, δηλαδή προσωπικό που μοίραζε το χρόνο του ανάμεσα σε διαφορετικά γηροκομεία ή ανταλλαγή ασθενών μεταξύ των δομών.

Η ευαλωτότητα σε αναπνευστικές λοιμώξεις, όπως είναι η γρίπη των ασθενών-τροφίμων που φιλοξενούνται σε δομές υγείας μακράς παραμονής, όπως είναι τα γηροκομεία και τα κέντρα αποκατάστασης, είναι ήδη αναγνωρισμένη από καιρό.

Όπως έδειξε αυτή η μελέτη, αυτό είναι αλήθεια και για το νέο κορονοϊό και μάλιστα φάνηκε, ότι η διασπορά του νέου ιού μπορεί να είναι τάχιστα και ευρεία μέσα σε τέτοιες δομές, με αποτέλεσμα ο ιός να προκαλεί πολύ μεγάλη νοσηρότητα και θνητότητα.

Όσον αφορά τη γρίπη βέβαια, λόγω της προστασίας που προσφέρει το εμβόλιο και της μερικής έστω ανοσίας που ήδη υπάρχει σε ένα ποσοστό του πληθυσμού, το πρόβλημα φαίνεται να ελέγχεται κατά ένα μέρος.

Δυστυχώς το ίδιο δεν συμβαίνει με το νέο κορονοϊό. Πρακτικές όπως το επισκεπτήριο σε αυτές τις δομές, η ανταλλαγή προσωπικού και η μεταφορά αρρώστων από μια δομή στην άλλη, φαίνεται ότι είναι οι κύριοι παράγοντες για την εισαγωγή της νόσου σε αυτό τον ευάλωτο πληθυσμό, με τραγικές, όπως είδαμε, συνέπειες.

Από την εμφάνιση των πρώτων κρουσμάτων στη χώρα μας, η πρώτη προτεραιότητα που τέθηκε από όλους μας ήταν η προφύλαξη εκείνων των ομάδων του πληθυσμού που κινδυνεύουν να νοσήσουν βαρύτερα αν κολλήσουν ή να μην αντέξουν και να καταλήξουν.

Η κυριότερη ομάδα συνανθρώπων μας που έχει αυξημένο κίνδυνο είναι οι ηλικιωμένοι. Μπορεί κάποιος να πει ότι ηλικιωμένος είναι αυτός που είναι πάνω από 80 ή πάνω από 90. Η αλήθεια είναι ότι αν δει κανείς τις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

καμπύλες θνητότητας από το νέο ιό ανά ηλικιακή ομάδα, παρατηρεί ότι από την ηλικιακή ομάδα των 65 περίπου, αρχίζει η καμπύλη να παρουσιάζει την ανοδική της πορεία.

Εκτός από το κριτήριο της ηλικίας, άλλοι συνάνθρωποί μας που έχουν επίσης αυξημένο κίνδυνο είναι οι ασθενείς με αρρύθμιστη υπέρταση και σακχαρώδη διαβήτη, ασθενείς με βαριές καρδιοπάθειες, στεφανιαία νόσο, καρδιακή ανεπάρκεια, καθώς και ασθενείς με νεφρική ανεπάρκεια και χρόνιες νευρολογικές-νευρομυϊκές παθήσεις.

Βέβαια, οι νόσοι αυτές είναι πολύ συχνότερες σε ηλικίες από 65 ετών και άνω, οπότε δεν είναι καθόλου εύκολο να πει κανείς με απόλυτη βεβαιότητα ότι πραγματικά είναι αληθείς παράγοντες κινδύνου. Αυτό που πρέπει να κάνουμε όλοι είναι να προστατεύσουμε αυτούς τους ανθρώπους που έχουμε στο περιβάλλον μας και μπορεί αυτοί να είναι οι γονείς μας, οι παππούδες μας, συγγενείς μας ή οποιοσδήποτε άλλος, τηρώντας τα μέτρα της κοινωνικής απόστασης, εφαρμόζοντας την υγιεινή των χεριών, φορώντας μάσκα όταν πρέπει να τους πλησιάσουμε, αποφεύγοντας να τους επισκεφτούμε ή να τους πλησιάσουμε όταν είμαστε άρρωστοι, αλλά ταυτόχρονα και με το να τους δείχνουμε το ενδιαφέρον μας, έστω και από μακριά, με συχνά τηλεφωνήματα, με οπτική επικοινωνία, με τους καινούριους τρόπους που μας προσφέρει η τεχνολογία, αν μάλιστα είναι και εκείνοι εξοικειωμένοι, καθώς επίσης και με εξυπηρετήσεις για εξωτερικές δουλειές και βοήθεια στο σπίτι, όταν την χρειάζονται.

Εκείνοι, πάλι, θα πρέπει να λαμβάνουν και από μέρους τους τα απαραίτητα μέτρα που έχουν αναφερθεί πολλές φορές και, κυρίως, να αποφεύγουν το συνωστισμό, να παίρνουν σωστά τα φάρμακά τους, να είναι ενυδατωμένοι, να επικοινωνούν με το γιατρό τους αν δεν αισθάνονται καλά και να κάνουν καθημερινή άσκηση, η οποία βελτιώνει πολλούς από τους επιβαρυντικούς παράγοντες.

Ειδικότερα αυτές τις ημέρες με τις υψηλές θερμοκρασίες, θα πρέπει να λαμβάνονται τα μέτρα για την αποφυγή και της θερμοπληξίας. Παραμονή σε σκιερό και δροσερό χώρο, ενυδάτωση, χρησιμοποίηση ελαφρού ρουχισμού, μείωση της σωματικής δραστηριότητας, ειδικά τις πιο ζεστές ώρες της ημέρας, τακτικά ντους και κλήση του ιατρού, αν υπάρξουν συμπτώματα όπως πονοκέφαλος, ζάλη, ναυτία, σύγχυση και λοιπά, είναι οι βασικές οδηγίες για την πρόληψη της θερμοπληξίας.

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ λίγο στο θέμα της ενημέρωσης μέσω του διαδικτύου, μιας και ο τρόπος αυτός χρησιμοποιείται πάρα πολύ από τους συνανθρώπους μας και ιδιαίτερα από την νεολαία.

Τις τελευταίες μέρες είδε το φως της δημοσιότητας μία μελέτη από το Πανεπιστήμιο της Οτάβα, στο Οντάριο του Καναδά, που διερεύννησε το ρόλο του γνωστού σε όλους μας YouTube στην ενημέρωση του κοινού. Αφού οι επιστήμονες επέλεξαν με επιστημονικά και γλωσσικά κριτήρια, περίπου 70 διαφορετικά βίντεο από τα 150 πλέον δημοφιλή που ενημέρωναν το κοινό για το νέο κορονοϊό, στη συνέχεια τα υπέβαλαν σε ένα εξαντλητικό έλεγχο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

και με συγκεκριμένη βαθμολόγηση ως προς την επιστημονική ορθότητα αυτών που αναφέρονται.

Οι ερευνητές διαπίστωσαν πως το 27,5%, δηλαδή το 1/3 περίπου, περιείχε αναληθείς πληροφορίες και λανθασμένες συστάσεις προς το κοινό, με αποτέλεσμα να συμπεραίνεται από τη μελέτη το προφανές, βέβαια, ότι πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί όσον αφορά στην επιλογή των πηγών ενημέρωσής μας.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι η κοινωνία μας ξανανοίγει και έφτασε ο καιρός να χαρούμε κάποια πράγματα που στερηθήκαμε τόσο καιρό. Πρέπει, όμως, να το κάνουμε αυτό με προσοχή και με προσαρμογή στη νέα καθημερινότητα. Η ψευδαίσθηση ότι όλα τελείωσαν και ότι μπορούμε να επανέλθουμε σε όλες τις προηγούμενες συνήθειες και όλοι μαζί ταυτόχρονα, μπορεί να έχει τα άσχημα αποτελέσματα και να μας οδηγήσει σε οπισθοχώρηση.

Καταλαβαίνουμε τη λαχτάρα του κόσμου για έξοδο και εκτόνωση, αλλά αυτό, επαναλαμβάνω, θα πρέπει να γίνει με σύνεση, με υπευθυνότητα και προσοχή. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε, κύριε Πτέραρχε. Το λόγο έχει ο κύριος Χαρδαλιάς.

Ν. ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ: Καλησπέρα σας από την Πολιτική Προστασία. Η δεύτερη φάση άρσης των περιοριστικών μέτρων εξελίσσεται, σε γενικές γραμμές, ομαλά.

Η εικόνα από τις εκκλησίες σήμερα ήταν πολύ καλή, καθώς είχαν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για να προστατευτεί η υγεία των πιστών, που προσήλθαν στους ναούς για να συμμετέχουν στη Θεία Λειτουργία.

Παράλληλα θετικός είναι ο απολογισμός και από τη λειτουργία των οργανωμένων παραλιών, όπου τηρήθηκαν, σε γενικές γραμμές, οι αποστάσεις και τα μέτρα προστασίας. Οι κάποιες εξαιρέσεις δεν αναιρούν τον κανόνα.

Σχετικά με τις εικόνες από κάποιο λεωφορείο που είδαμε, πρέπει να σημειώσουμε ότι η τήρηση των μέτρων δεν είναι μόνο υπόθεση της αστυνομίας ή των ελεγκτικών μηχανισμών. Είναι υπόθεση και των οδηγών και των πολιτών, που πρέπει να εφαρμόζουν τους κανόνες, ούτε μπορεί σε κάθε λεωφορείο, σε κάθε Μέσο Μαζικής Μεταφοράς να υπάρχει ένας αστυνομικός που κόβει πρόστιμα.

Ούτε οι 300 βοηθοί επιβατών που έχουν τοποθετηθεί ειδικά για αυτήν την έκτακτη κατάσταση από το Υπουργείο Μεταφορών, μπορούν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα σε όλα τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς σε όλη την Αττική. Η ευθύνη όλων μας, οδήγησε στην επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης φάσης και αυτό είναι που πρέπει να κάνουμε και σε αυτή τη δεύτερη φάση αποκλιμάκωσης των μέτρων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Από αύριο, Δευτέρα 18 Μαΐου, επιτρέπονται όπως γνωρίζετε οι μετακινήσεις στην ηπειρωτική χώρα, δηλαδή από Νομό σε Νομό ή από Περιφερειακή Ενότητα σε Περιφερειακή Ενότητα και στην Κρήτη και στην Εύβοια.

Με αφορμή τη μετακίνηση εκτός Νομού, το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών υπογραμμίζει με εγκύκλιο του, ότι οι μετακινήσεις διέπονται από υγειονομικά πρωτόκολλα, με βάση τις οδηγίες της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων, του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας προς αποφυγή της μετάδοσης και διασποράς της νόσου COVID-19.

Πιο συγκεκριμένα, για τις σιδηροδρομικές μεταφορές και τις μετακινήσεις με υπεραστικά ΚΤΕΛ, τουριστικά λεωφορεία και λεωφορεία ιδιωτικής χρήσης, επιτρέπεται η πλήρωση των θέσεων έως 50%, μέχρι την 31^η Μαΐου, οπότε και θα επανεξεταστεί το εν λόγω πλαίσιο, με βάση τα επιδημιολογικά δεδομένα που θα προκύψουν.

Η χρήση μάσκας είναι υποχρεωτική σε όλα τα μέσα μεταφοράς επιβατών για όλους. Το ίδιο ισχύει και στις αερομεταφορές. Ενθαρρύνεται η χρήση των ηλεκτρονικών εφαρμογών, όπου αυτές είναι διαθέσιμες, για υπηρεσίες, όπως η έκδοση και η επικύρωση εισιτηρίων. Οι επιβάτες τηρούν αποστάσεις 1,5 μέτρο στους χώρους αναμονής και κατά την επιβίβασή τους στα μέσα.

Οι πάροχοι υπηρεσιών σε όλους τους τομείς, οφείλουν να ενημερώνουν τους επιβάτες για τους κανόνες υγιεινής και τα μέτρα προσωρινής προστασίας. Να εφοδιάζουν το προσωπικό με τα απαραίτητα μέσα ατομικής προστασίας, μάσκα, γάντια και αντσηπτικό. Να μεριμνούν να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται οι περιοχές και τα σημεία επαφής επιβατών και τα μηχανήματα με ειδικά υλικά.

Ειδικότερα για τις αερομεταφορές, η επιβίβαση γίνεται τμηματικά, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός. Όπου υπάρχουν γέφυρες επιβίβασης, η επιβίβαση γίνεται μόνο από την μπροστινή πόρτα. Όπου είναι εφικτό, οι επιβάτες μετακινούνται από την αίθουσα αναμονής στο αεροσκάφος πεζοί. Όπου χρησιμοποιείται λεωφορείο πίστας, τηρείται το όριο του 50% της χωρητικότητας του.

Συσκευασίες με νερό, αντσηπτικό και σνακ, βρίσκονται τοποθετημένα στην είσοδο του αεροσκάφους ή στην πύλη επιβίβασης, ώστε οι επιβάτες να τις παραλαμβάνουν χωρίς παρέμβαση τρίτου.

Αμέσως μετά την άφιξη στο αεροδρόμιο, το αεροσκάφος να υποβάλλεται σε καθαρισμό καμπίνας με ενισχυμένο πρόγραμμα αντσηψίας, πριν παραδοθεί για τη συνέχιση των επόμενων πτήσεων.

Συνεχίζοντας, σας ενημερώνω ότι την προηγούμενη Δευτέρα ξεκίνησε η λειτουργία των σχολείων με την επιστροφή στα θρανία της Γ' Λυκείου, η οποία κύλησε δίχως προβλήματα.

Αύριο ξεκινούν οι υπόλοιπες τάξεις του Λυκείου, αλλά και το Γυμνάσιο. Έχουμε επισημάνει τους κανόνες και τα μέτρα υγιεινής που ισχύουν και τα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

σχολεία είναι έτοιμα να υποδεχθούν ξανά τα παιδιά μας και να γεμίσουν από τις φωνές τους.

Όπως ανακοινώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, συνεχίζει να δίνεται η δυνατότητα μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους για παροχή σύγχρονης εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Πιο συγκεκριμένα, στις σχολικές μονάδες οι οποίες τελούν σε καθεστώς προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας, συνεχίζεται η δυνατότητα για σύγχρονης εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και για όσο χρονικό διάστημα παραμένουν σε αυτό το καθεστώς.

Στις σχολικές μονάδες οι οποίες δεν τελούν υπό καθεστώς προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας, προβλέπεται για τους μαθητές που μένουν σπίτι για λόγους προστασίας της ατομικής και δημόσιας υγείας, η δυνατότητα ταυτόχρονης μετάδοσης του μαθήματος μέσω ψηφιακής πλατφόρμας, με τις προϋποθέσεις και τις εγγυήσεις που έχουν ανακοινωθεί.

Συνοπτικά, έχει απενεργοποιηθεί η δυνατότητα καταγραφής, αποθήκευσης ήχου και εικόνας. Ο σύνδεσμος για τις ψηφιακές αίθουσες αποστέλλεται από τον εκπαιδευτικό αποκλειστικά στους εν λόγω μαθητές και οι ψηφιακές αίθουσες είναι κλειδωμένες με έλεγχο εισόδου από τον ή την εκπαιδευτικό.

Σε περίπτωση που αποφασιστεί η μετάδοση και εικόνας, θα φαίνονται μόνο ο εκπαιδευτικός ή/και ο πίνακας. Η μετάδοση καλύπτει την παράδοση του μαθήματος και όχι τυχόν εξέταση των μαθητών.

Όταν η Πολιτεία προβλέπει τη δυνατότητα για ορισμένους μαθητές να μένουν εκτός σχολείου για προληπτικούς λόγους προστασίας της ατομικής αλλά και δημόσιας υγείας, είναι και αυτονόητη υποχρέωση της Πολιτείας να παρέχει την πρόσβαση των μαθητών αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία εξ αποστάσεως. Και αυτό κάνει.

Θα ήθελα, επίσης, να αναφερθώ στους συμπολίτες μας Έλληνες μουσουλμάνους. Ξέρουμε ότι στις 24 Μαΐου είναι μία από τις μεγαλύτερες εορτές των μουσουλμάνων, η εορτή για τη λύση της νηστείας του Ραμαζανιού, το Ιντ αλ Φιτρ. Φέτος δεν μπορεί να εορταστεί με τον ίδιο τρόπο που εορτάστηκε πέρσι. Όπως δεν εορτάστηκε με τον ίδιο τρόπο που εορτάζεται κάθε φορά ούτε το Πάσχα, ούτε το Πέσαχ.

Για να προστατεύσουμε τη Δημόσια Υγεία, αλλά και την υγεία των οικογενειών, των φίλων και των αγαπημένων μας προσώπων, πρέπει να αποφεύγονται οι μαζικές συναθροίσεις. Όπως ήδη έχει ανακοινωθεί από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων στις 23 Απριλίου, φέτος δεν θα παραχωρηθούν χώροι από την Κυβέρνηση ή τους Δήμους, όπως γινόταν στο παρελθόν, για να γίνει η προσευχή της λύσης της νηστείας του Ραμαζανιού. Θα ισχύσει για τα τζαμιά ότι ισχύει για τις εκκλησίες, για τις συναγωγές, αλλά και για κάθε χώρο λατρείας. Άλλωστε, από τη πρώτη στιγμή αυτής της κρίσης, οι ρυθμίσεις για τους χώρους λατρείας ήταν οριζόντιες και κοινές για όλους, χωρίς εξαιρέσεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Έτσι, σύμφωνα με την ΚΥΑ που εκδόθηκε στις 12 Μαΐου, ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων που μπορεί να βρίσκεται μέσα σε ένα τζαμί, καθορίζεται από την αναλογία ανά άτομο ανά 10 τετραγωνικά. Π.χ. σε ένα χώρο λατρείας επιφάνειας 300 τ.μ., ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων είναι 30 και πρέπει να διατηρούν απόσταση 1,5 μέτρου μεταξύ τους.

Για τους χώρους λατρείας που είναι άνω των 500 τετραγωνικών ο μέγιστος αριθμός ατόμων είναι 50 άτομα. Τα υπόλοιπα μέτρα προστασίας που πρέπει να τηρούνται είναι τα ίδια που ισχύουν για όλους τους χώρους λατρείας, όπως σύσταση για τη χρήση μάσκας, συχνός καθαρισμός επιφανειών και λοιπές διατάξεις και οδηγίες.

Όπως επίσης ισχύει και για τις εκκλησίες, τις συναγωγές και γενικότερα όλους τους χώρους λατρείας, οι πιστοί μπορούν να βρίσκονται στο προαύλιο χώρο του τζαμιού αν θέλουν να συμμετάσχουν στην προσευχή της λύσης της νηστείας, υπό την αυστηρή προϋπόθεση να κρατούν απόσταση 1,5 μέτρου μεταξύ τους. Και σε αυτή την περίπτωση συστήνεται η χρήση μάσκας για την προστασία τους.

Όπως επίσης ισχύει για όλες τις περιπτώσεις, οι ευπαθείς ομάδες πρέπει να παραμείνουν σπίτι τους. Η προσευχή στο σπίτι είναι ο ασφαλέστερος τρόπος για να εκπληρώσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, προστατεύοντας ταυτόχρονα την υγεία τους.

Βρισκόμαστε σε μια διαδικασία αποκλιμάκωσης των μέτρων. Ζητούμε από τους μουσουλμάνους συμπολίτες μας, να κάνουν και εκείνοι τη θυσία που τους αναλογεί στις 24 Μαΐου, όπως έκαναν οι πιστοί και όλων των άλλων θρησκευμάτων.

Συνεχίζοντας, θέλω να σας ενημερώσω ότι από αύριο Δευτέρα 18 Μαΐου λειτουργούν ξανά σύμφωνα με τη σχετική κοινή υπουργική απόφαση των συναρμόδιων Υπουργείων, ανοιχτές και κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις και κολυμβητήρια.

Πιο συγκεκριμένα, επιτρέπεται η λειτουργία όλων των ανοιχτών και κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων και κολυμβητηρίων, για την κάλυψη αναγκών ατομικής προπόνησης και μόνο, από αθλητές σωματείων, τμημάτων αμειβομένων αθλητών και ανώνυμων αθλητικών εταιριών, ηλικίας 13 ετών και άνω.

Προτεραιότητα στη χρήση των παραπάνω αθλητικών εγκαταστάσεων έχουν οι αθλητές όλων των προ-ολυμπιακών και εθνικών ομάδων.

Επιτρέπεται επίσης η λειτουργία των ανοιχτών εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούν τα αθλητικά σωματεία και οι όμιλοι με νόμιμη άδεια λειτουργίας, για τα αθλήματα αντισφαίρισης, τένις δηλαδή, γκολφ, κρίκετ, ιππασία, σκοποβολή, τοξοβολία, αεραθλητισμός, μηχανοκίνητος αθλητισμός, υποβρύχια δραστηριότητα και ορειβασία-αναρρίχηση. Οι εγκαταστάσεις αυτές μπορεί να χρησιμοποιηθούν από αθλητές και αθλούμενους 13 ετών και άνω.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Τις αθλητικές εγκαταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι ενεργειακά δεικνύοντες ομαδικών αθλημάτων.

Από τη Δευτέρα επαναλειτουργούν για χρήση αποκλειστικά και μόνο για τους προπονητικούς σκοπούς από αθλούμενους 13 ετών και άνω οι ναυαθλητικές εγκαταστάσεις για τα αθλήματα ιστιοπλοΐας, με μέγιστο αριθμό πληρώματος σκάφους τα δύο άτομα, κωπηλασίας με μέγιστο πλήρωμα λέμβου δύο άτομα, κανόε-καγιάκ, σερφ και θαλάσσιο σκι.

Δυνατότητα χρήσης των ανοιχτών και κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων, πλην κολυμβητηρίων, έχουν οι υποψήφιοι για να εισαχθούν σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με το σύστημα των Πανελληνίων ή κατόπιν προκήρυξης οποιουδήποτε διαγωνισμού των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας.

Η χρήση των κολυμβητηρίων επιτρέπεται και για θεραπευτική άσκηση των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και για τους συνοδούς τους, σε περίπτωση που η παρουσία συνοδού κρίνεται απαραίτητη. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη των αναγκαίων ιατρικών βεβαιώσεων.

Αγαπητοί μου συμπολίτες, κυρίες και κύριοι,

Κατά την πρώτη φάση αποδείξαμε την ατομική και τη συλλογική μας ευθύνη. Με τον ίδιο τρόπο πορευόμαστε και σε αυτή τη δεύτερη φάση. Με σύνεση, προσοχή και συνέπεια, μπαίνουμε με αργά αλλά σταθερά βήματα στη νέα μας καθημερινότητα, έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε τις όποιες νέες προκλήσεις.

Γιατί στα δύσκολα θα φανούμε για ακόμα μια φορά δυνατοί. Μένουμε, λοιπόν, δυνατοί. Μένουμε υγιείς. Μένουμε ασφαλείς. Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε κύριε Υπουργέ. Το λόγο έχει ο κύριος Παπαθανάσης.

Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ: Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας. Σας γνωρίζουμε τις δραστηριότητες και τους κανόνες λειτουργίας των οικονομικών φορέων που επανεκκινούν κατά το τρίτο και το τέταρτο στάδιο επαναφοράς της οικονομικής δραστηριότητας, δηλαδή την Δευτέρα 18 Μαΐου και την Δευτέρα 25 Μαΐου αντίστοιχα.

Συγκεκριμένα, την Δευτέρα 18 Μαΐου επανεκκινεί το λιανικό εμπόριο σε:

1. Εμπορικά καταστήματα (malls),
2. εκπτώτικα χωριά και
3. εκπτώτικα καταστήματα (outlets).

Επίσης, επανεκκινούν οι υπηρεσίες:

1. Διαιτολογικών μονάδων.
2. Προσωπικής υγιεινής και φροντίδας σώματος.
3. Στολισμού εκκλησιών, και λοιπών αιθουσών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

4. Υπηρεσίες που σχετίζονται με την εκπαίδευση κατοικίδιων ζώων συντροφιάς και σχετικές δραστηριότητες καθώς και
5. Οι βοτανικοί και ζωολογικοί κήποι και οι φυσικοί βιότοποι.

Όλοι οι οικονομικοί φορείς επαναλειτουργούν με συγκεκριμένους κανόνες λειτουργίας, που έχουν ως εξής:

Για τα εμπορικά καταστήματα (malls), τα εκπτώτικα χωριά και τα εκπτώτικα καταστήματα (outlets) ισχύουν τα εξής:

- Ορίζεται μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός πελάτων εντός της εμπορικού κέντρου σύμφωνα με τη σχέση του ενός (1) πελάτη ανά 20 τ.μ. επιφάνειας κυρίως χώρου της εγκατάστασης.
- Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων (εργαζόμενοι και πελάτες) εντός των εμπορικών καταστημάτων υπολογίζεται σύμφωνα με τον κανόνα που είναι σε ισχύ για τα καταστήματα του λιανικού εμπορίου.
- Η ώρα έναρξης λειτουργίας τους ορίζεται στις 10 π.μ..
- Ισχύει η υποχρεωτική απόσταση 1,5 μέτρου μεταξύ ατόμων.
- Υφίσταται ισχυρή σύσταση για χρήση μάσκας προστασίας από το προσωπικό και τους πελάτες στον κοινόχρηστο χώρο ενώ εντός των καταστημάτων είναι **υποχρεωτική** η χρήση μάσκας τόσο για το προσωπικό, όσο και για τους πελάτες. Επίσης,
- συνιστάται η μη χρήση ανελκυστήρων. Σε περίπτωση ανάγκης χρήσης, το επιτρεπόμενο όριο πληρότητας είναι το 40%. Αν υπάρχουν κυλιόμενες κλίμακες, επιτρέπεται η χρήση του ανελκυστήρα μόνο σε Άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους και για την τροφοδοσία του καταστήματος.

Για τις υπηρεσίες διαιτολογικών μονάδων και προσωπικής υγιεινής και φροντίδας σώματος:

- Ισχύει ο κανόνας πυκνότητας πληθυσμού όπως των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας από τις 7 π.μ..
- Τηρείται απόσταση δύο (2) μέτρων μεταξύ των θέσεων εργασίας.
- Επιτρέπεται η παρουσία πελατών μόνο κατόπιν ραντεβού, και
- Είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας προστασίας και γαντιών μιας χρήσης για το προσωπικό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Τέλος, για τα ζωολογικά πάρκα και τους βοτανικούς κήπους ισχύουν τα εξής:

- Ελάχιστη απόσταση 2 μέτρων, ισχυρή σύσταση για χρήση μη ιατρικής μάσκας προστασίας και δεν επιτρέπονται οι παραστάσεις.

Συνεχίζοντας, σας γνωρίζουμε τις οικονομικές δραστηριότητες που επανεκκινούν κατά το τέταρτο στάδιο επαναφοράς, δηλαδή την Δευτέρα 25 Μαΐου, καθώς και τους κανόνες λειτουργίας τους.

Συγκεκριμένα, την Δευτέρα 25 Μαΐου επανεκκινούν:

1. οι δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης,
2. οι δραστηριότητες παροχής ποτών και
3. οι υπηρεσίες πίστας καρτ.

Τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος δύναται να λειτουργούν στον εξωτερικό και τον εσωτερικό τους χώρο υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα:

- Η αναλογία που ισχύει είναι ένας (1) πελάτης ανά δύο (2) τ.μ. συνολικής ωφέλιμης επιτρεπόμενης επιφάνειας λειτουργίας.
- Η συνολική ωφέλιμη επιτρεπόμενη επιφάνεια λειτουργίας προκύπτει από το άθροισμα του εμβαδού της υπαίθριας επιφάνειας και της εσωτερικής ημιυπαίθριας επιφάνειας κυρίως χώρου.
- Η υπαίθρια επιφάνεια είναι το εμβαδόν της επιφάνειας εκτός του φυσικού καταστήματος ενώ η εσωτερική ημιυπαίθρια επιφάνεια είναι η επιφάνεια εντός του καταστήματος που δύναται να αναπτυχθούν τραπεζοκαθίσματα.
- Η δυνατότητα της χρήσης της εσωτερικής ημιυπαίθριας επιφάνειας, προκύπτει όταν υφίσταται πλευρά ή πλευρές του χώρου με άνοιγμα σε επαφή με υπαίθριο εξωτερικό χώρο ή αίθριο.
- Ανάλογα με το άνοιγμα της πλευράς, δύναται να χρησιμοποιηθεί σε βάθος ο χώρος σε ποσοστό από 80% έως 160% του πλάτους του ανοίγματος.
- Καθορίζεται ως ελάχιστη απόσταση μεταξύ των τραπεζιών, σύμφωνα με την διάταξη των καθισμάτων, από 70 εκατοστά έως 1.70 μέτρα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός καθήμενων σε τραπέζι τα έξι (6) άτομα. Δεν υφίσταται όριο σε περίπτωση οικογένειας με ανήλικα τέκνα.
- Τέλος, υφίσταται, ανάλογα με τη θέση εργασίας του προσωπικού, υποχρέωση χρήσης μάσκας ή ασπίδας προσώπου, ενώ σύσταση για τους πελάτες.

Στο δελτίο τύπου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, αναφέρονται όλοι οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας, δηλαδή οι ΚΑΔ που αντιστοιχούν στους οικονομικούς φορείς που προαναφέρθηκαν. Επίσης, στο δελτίο τύπου αναλύονται και εξειδικεύονται όλοι οι κανόνες λειτουργίας και παραδείγματα εφαρμογής αυτών.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, από την αρχή της κρίσης έως σήμερα έχει πραγματοποιήσει 8.828 ελέγχους, επιβάλλοντας κυρώσεις για αισχροκέρδεια και μη τήρηση των κανόνων λειτουργίας.

Αγαπητοί συμπολίτες, κυρίες και κύριοι,

Συνολικά, στα τέσσερα στάδια επανεκκίνησης της οικονομίας από τις 4^{ης} Μαΐου έως την 25^η Μαΐου, επιστρέφουν σε λειτουργία 197.000 επιχειρήσεις, δηλαδή το 65% των επιχειρήσεων που ήταν σε αναστολή λειτουργίας. Επανερχονται στην εργασία τους 532.000 εργαζόμενοι των επιχειρήσεων που επαναλειτουργούν, που αντιστοιχεί στο 77% των εργαζομένων του συνόλου των επιχειρήσεων που είχαν τεθεί σε αναστολή.

Στις 4 και στις 11 Μαΐου έγιναν σημαντικά βήματα. Οι εργαζόμενοι και οι επαγγελματίες απέδειξαν τη δύναμη, την αποφασιστικότητα και την προσήλωσή τους στο κοινό μας στόχο, να θωρακίσουμε τη Δημόσια Υγεία, να διαφυλάξουμε τις θέσεις εργασίας και να επιταχύνουμε την επιστροφή της οικονομίας μας στην κανονικότητα.

Είμαστε σε ανηφορικό δρόμο, αλλά προχωράμε με καλά μελετημένο σχέδιο και σταθερά βήματα.

Ακολουθούμε πιστά τις οδηγίες των ειδικών επιστημόνων διότι ο κίνδυνος δεν έχει ακόμα ξεπεραστεί.

Συνεχίζουμε στο τρίτο και στο τέταρτο βήμα επανεκκίνησης της οικονομίας μας, όπως και στα δύο προηγούμενα. Τηρούμε τους κανόνες και κρατάμε ψηλά το αίσθημα της ατομική μας ευθύνης. Είναι συνταγή επιτυχίας και όλες και όλοι μαζί, ενωμένοι, το έχουμε αποδείξει. Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε κύριε Υπουργέ. Να περάσουμε σε ερωτήσεις.

Κ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Υπάρχουν μέρες κατά τις οποίες ο Καθηγητής Σωτήρης Τσιόδρας αναφέρει πως κάποια από τα νέα κρούσματα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

συνδέονται με ήδη υπάρχοντα. Υπάρχουν όμως και μέρες που ανακοινώνονται κρούσματα, χωρίς να ξέρουμε τις περιοχές που έχουν εμφανιστεί, αλλά και τον πιθανό τρόπο από τον οποίο κόλλησαν. Σε μια περίοδο με χαμηλό δείκτη μεταδοτικότητας, μπορείτε να μας πείτε αν υπάρχουν ποιοτικά χαρακτηριστικά των καθημερινών νέων κρουσμάτων που ανακοινώνετε και από πού μπορεί να κόλλησαν;

Δ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Καταρχήν για την ερώτηση αυτή όσον αφορά τις παλιότερες αναφορές, δεν μπορώ να απαντήσω διότι τα στοιχεία τα έχει ο κύριος Τσιόδρας και δεν έχω αυτή τη στιγμή επάνω μου κάτι. Αλλά για τα σημερινά, αυτό που μπορώ να πω και το έχουμε σαν στοιχείο, είναι ότι από τα 15 νέα κρούσματα, τα 12 σχετίζονται με συρροές κρουσμάτων που έχουν ήδη αναφερθεί τις προηγούμενες ημέρες.

Η ερώτηση αυτή είναι πραγματικά πολύ σημαντική, πολύ σωστή, και μας απασχολεί και εμάς κάθε φορά, διότι, όπως καταλαβαίνετε, είτε σαν ποσοστό, είτε σαν αριθμός, τα κρούσματα χωρίς συσχέτιση με κάποιο άλλο ήδη γνωστό, σημαίνει και μεγαλύτερη κυκλοφορία του ιού στην κοινωνία.

Αυτή τη στιγμή δεν έχουμε μεγάλη κυκλοφορία, και έτσι αποδεικνύεται και από τα πράγματα, ότι μόνο 3 από τα 15 είναι χωρίς κάποιο ιστορικό και χωρίς κάποια συσχέτιση με τα ήδη γνωστά.

Μ. ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ: Κύριε Χατζηγεωργίου, ποια είναι θέση των επιστημόνων για την άμεση επαναλειτουργία των κολυμβητηρίων, κλειστών και ανοικτών, στα οποία προσέρχονται χιλιάδες παιδιά; Δεδομένου ότι πρόκειται για ιδιαίτερες εγκαταστάσεις στις οποίες δημιουργείται συγχρωτισμός και περιλαμβάνουν, πέρα από τις πισίνες, αποδυτήρια με λουτήρες και γυμναστήρια, πώς θα διασφαλιστεί ότι δεν θα μεταβληθούν σε εστίες μετάδοσης του κορονοϊού; Στη σχετική ΚΥΑ, που εκδόθηκε σήμερα, γιατί δεν μνημονεύεται η συγκατάθεση της δικής σας Επιτροπής;

Δ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Όσον αφορά το τελευταίο ερώτημα δεν το γνωρίζω αυτό, δεν ξέρω για ποιο λόγο. Η Επιτροπή μας το συζήτησε το θέμα των κολυμβητηρίων, μαζί με τα γυμναστήρια και μαζί και με άλλα θέματα.

Από όσο μπορώ να θυμηθώ, τώρα, γιατί δεν τα έχω στο μυαλό μου πολύ πρόσφατα όλα αυτά, θυμάμαι ότι είχαμε συστήσει τότε, στις οδηγίες που είχαμε βγάλει λέγαμε ότι πρώτον, πρέπει να τηρούνται οπωσδήποτε οι αποστάσεις. Δεν σημαίνει επειδή ανοίγουν τα κολυμβητήρια, ότι μπαίνει όλος ο κόσμος μέσα χωρίς έλεγχο.

Δεύτερο που είχαμε πει, ήταν ότι το νερό της κολυμβητικής δεξαμενής υφίσταται μία συγκεκριμένη διαδικασία με χλωρίωση και τα επίπεδα του χλωρίου πρέπει να διατηρούνται και δώσαμε τη συγκεκριμένη οδηγία, με βάση τις οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σε μία συγκεκριμένη πυκνότητα χλωρίου μέσα στο νερό, που αυτό είναι σίγουρα και αντισηπτικό κατά κάποιο τρόπο, όσον αφορά το συγκεκριμένο ιό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Τρίτον, είχαμε πει ότι πρέπει να ακολουθεί καθαριότητα, απολύμανση της ξαπλώστρας, αν υπάρχουν ξαπλώστρες γύρω από την πισίνα, από κάθε λουόμενο στον επόμενο.

Και επίσης το άλλο που θυμάμαι ότι είχαμε συζητήσει, ήταν το θέμα των αποδυτηρίων και των λουτήρων. Ότι εκεί, ενώ μέχρι τώρα προβλεπόταν να γίνεται ένα απλό ντους, είχαμε συστήσει να γίνεται κανονικό μπάνιο με σαπούνι.

Νομίζω με αυτά, λοιπόν, τα μέτρα και με τις προϋποθέσεις αυτές που λέω τώρα αυτή τη στιγμή που θυμάμαι, δεν ξέρω αν ήταν και κάτι ακόμα, θεωρούμε ότι οι συνθήκες θα είναι καλές, για να μην υπάρξει η διασπορά του ιού.

Δ. ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ: Κύριε Χατζηγεωργίου και κύριε Χαρδαλιά, γιατί απαγορεύσατε τη μουσική και τα ποτά στις οργανωμένες παραλίες με το φόβο του συνωστισμού και της διασποράς του ιού και γιατί θεωρείτε ότι τα μεγάφωνα στους προαύλιους χώρους των εκκλησιών και η Θεία Κοινωνία, που επιτρέπεται ξανά από σήμερα, δεν προκαλούν ανάλογους κινδύνους έκθεσης και διασποράς του ιού; Τελικά, συμφωνεί όλη η Επιτροπή των ειδικών με την άποψη μέλους της, που υποστηρίζει και δηλώνει επίσημα ότι δεν κολλάει ο κορονοϊός από τη Θεία Κοινωνία;

Ν. ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ: Για τη Θεία Κοινωνία δεν έχω κάτι να πω. Νομίζω οι επιστήμονες έχουν αποφανθεί για τον τρόπο που κολλάει ο ιός και από εκεί και πέρα, νομίζω είναι θέμα ατομικής επιλογής και ευθύνης.

Τώρα, η αλήθεια είναι ότι δεν αντιλαμβάνομαι πώς συγκρίνεται το ζήτημα της μουσικής και του ποτού στις οργανωμένες παραλίες, σε σχέση με τα μεγάφωνα για τη μετάδοση των λειτουργιών.

Η εικόνα σήμερα από τις εκκλησίες μας ήταν ότι πολύ συντεταγμένα υπήρχε η μετάδοση της λειτουργίας από τα μεγάφωνα και όπου υπήρχαν μικρά ή μεγάλα προβλήματα, με την παραίνεση του επιτρόπου, του νεωκόρου, τηρούνταν όλες οι αποστάσεις.

Τώρα, για το ζήτημα που αφορά το ποτό και τη μουσική στις οργανωμένες παραλίες. Η λογική που ανοίξαμε τις οργανωμένες πολιτείες, είναι για να αποφύγουμε φαινόμενα συνωστισμού και συγχρωτισμού στις ανοργάνωτες παραλίες.

Το ζήτημα, λοιπόν, είναι ότι εμείς δεν θέλουμε σε καμία περίπτωση να ενθαρρύνουμε τα πάρτι και δεν θέλουμε να ρισκάρουμε εικόνες συγχρωτισμού, που θα δώσουν λάθος μήνυμα παντού.

Είμαστε σε μια φάση που πρέπει ο καθένας μας να λάβει την ατομική του ευθύνη, να κρατήσουμε τις αποστάσεις. Ξέρουμε πάρα πολύ καλά και πρέπει να παραδεχτούμε, ότι το ποτό λειτουργεί, σε συνδυασμό με τη μουσική, αντιστρόφως ανάλογα με το ζήτημα της νηφαλιότητας, ειδικά όταν γίνεται αλόγιστα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Άρα, σε κάθε περίπτωση, χρειάζεται να υπάρχει νηφαλιότητα για το ζήτημα της επιβολής και της τήρησης των μέτρων απόστασης σε κάθε οργανωμένη παραλία. Ερχόμαστε να καλύψουμε την ανάγκη που προέκυψε από το συνωστισμό στις μη οργανωμένες παραλίες. Βήμα-βήμα και με βάση τα επιδημιολογικά δεδομένα, θα εξετάζουμε κάθε εβδομάδα το τι βήμα πρέπει να κάνουμε μπροστά.

Για την ώρα, νομίζω είναι ξεκάθαρο ότι αυτά τα δύο δεν χωρούν κάποια σύγκριση και σε κάποια περίπτωση η οποιαδήποτε εμπλοκή ποτού μαζί με μουσική δημιουργεί κάποιες καταστάσεις, οι οποίες όταν γίνουν αλόγιστες και ανεξέλεγκτες, δημιουργούν λάθος εντύπωση και στέλνουν λάθος μήνυμα σε όλη την κοινωνία και σε όλη την επικράτεια.

Δ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Ναι, σε γενικές γραμμές καλύφθηκα από την απάντηση του κυρίου Υπουργού. Αυτό που θα ήθελα να συμπληρώσω όσον αφορά την Επιτροπή, είναι ότι στην Επιτροπή υπάρχουν συζητήσεις, υπάρχουν γνώμες, ο καθένας έχει την άποψή του και δεν νομίζω, δεν είναι υποχρεωτικό να συμβαδίζουν όλες οι απόψεις. Οι αποφάσεις έτσι λαμβάνονται, είναι ο τρόπος που λειτουργούμε. Ευχαριστώ.

Μ. ΜΠΙΜΠΗ: Κύριε Χαρδαλιά και κύριε Χατζηγεωργίου, οι εικόνες συγχρωτισμού που βλέπουμε το τελευταίο 48ωρο σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους και παραλίες, σας προκαλούν ανησυχία; Η ατομική ευθύνη αρκεί για να αποτραπεί μια απότομη αύξηση των κρουσμάτων ή πρέπει να εντατικοποιηθούν οι έλεγχοι;

Ν. ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ: Απάντησα ήδη στο εισηγητικό μου σημείωμα. Δεν μπορεί σε κάθε παραλία, σε κάθε Μέσο Μαζικής Μεταφοράς, σε κάθε δημόσιο χώρο να υπάρχει και ένας αστυνομικός. Και δεν είναι αυτή η βούλησή μας, δεν είναι αυτή η διάθεσή μας.

Προφανώς είναι και θέμα ατομικής ευθύνης και νομίζω ότι αυτό που έχουμε πει δημόσια, το έχουμε πει για κάθε περίπτωση και για κάθε διαφορετική παρουσία τέτοιου είδους συνωστισμών.

Πρέπει να γίνει αντιληπτό, ότι ο καθένας μας αναλαμβάνει ένα μικρό, μεγάλο μέρος της ευθύνης. Είμαστε σε μια δεύτερη φάση, είναι εξαιρετικά δύσκολη η φάση αυτή, είναι πιο δύσκολη από την πρώτη φάση, διότι πρέπει να κάνουμε προσεκτικά βήματα προς τα εμπρός, εξασφαλίζοντας όμως όρους ατομικής προστασίας και ακολουθώντας τις οδηγίες.

Από εκεί και πέρα, βεβαίως παρακολουθούμε τις καταστάσεις αυτές και προσπαθούμε μέσα από την καλλιέργεια αυτού του πνεύματος και μέσα από τις συγκεκριμένες οδηγίες που δίνουμε και σε συνεννόηση με τα συναρμόδια Υπουργεία και την επιστημονική μας Επιτροπή, να γίνει αντιληπτό σε όλους ότι δεν έχουμε τελειώσει με τον ιό. Ότι πρέπει μέρα με την ημέρα να προσπαθούμε με επιμονή, με υπομονή, με καρτερικότητα, να εφαρμόζουμε τα μέτρα που αφορούν στα θέματα ατομικής υγιεινής που

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

αφορούν στο πλύσιμο των χεριών, στη χρήση της μάσκας, στην τήρηση των αποστάσεων.

Δ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Ναι, να συμπληρώσω και εγώ εδώ, μιας που το ερώτημα απευθύνεται και σε εμένα, ότι το γεγονός πως κάποιες από τις δραστηριότητες που είχαν περιοριστεί ξαναέρχονται και μπορούμε πλέον να τις υλοποιούμε, αυτό δεν σημαίνει ότι καταργούνται όλα τα προηγούμενα.

Δηλαδή, δεν σημαίνει ότι καταργείται η υποχρέωσή μας, η ηθική υποχρέωσή μας, να τηρούμε τα μέτρα αυτά που ανέφερε μόλις ο κύριος Χαρδαλιάς: της απόστασης, της καθαριότητας των χεριών, των масκών και όλα αυτά.

Άρα είναι δυο ανεξάρτητα πράγματα. Δηλαδή και το ένα πρέπει να κάνουμε και τα μέτρα να τηρούμε και ταυτόχρονα, σιγά-σιγά η ζωή μας να ανοίγει και να γίνεται προς την καινούρια αυτή πραγματικότητα, πιο πολύ προς τα εκεί. Ευχαριστώ.

Δ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΣ: Κύριε Χατζηγεωργίου και κύριε Κοντοζαμάνη, στο πλαίσιο αντιμετώπισης της επιδημίας, το καρδιοχειρουργικό του νοσοκομείου Παίδων «Αγία Σοφία» μετατράπηκε σε τμήμα COVID-19. Ευτυχώς δεν διενεργήθηκε εκεί καμία διασωλήνωση, καθώς τα παιδιά, ως γνωστόν, δεν αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο από τη λοίμωξη με τον κορονοϊό. Στο πλαίσιο επανόδου του ΕΣΥ στην κανονικότητα και με δεδομένη τη ζήτηση για επεμβάσεις αυτού του είδους, πότε αναμένεται να επαναλειτουργήσει το καρδιοχειρουργικό τμήμα;

Β. ΚΟΝΤΟΖΑΜΑΝΗΣ: Έχουμε καταστήσει σαφές ότι η πανδημία δεν έχει φύγει, είναι ακόμα εδώ. Και το σύστημα βρίσκεται σε λειτουργική ετοιμότητα, προκειμένου να αντιμετωπίσει οποιοδήποτε περιστατικό, είτε πρόκειται για ενήλικες, είτε πρόκειται για ανήλικους.

Μονάδες Εντατικής Θεραπείας έχουν δεσμευτεί σε νοσοκομεία, προκειμένου να αντιμετωπίσουν κρούσματα κορονοϊού. Το ίδιο γίνεται και στα παιδιατρικά νοσοκομεία και συγκεκριμένα έχει δεσμευτεί η καρδιοχειρουργική κλινική του νοσοκομείου Παίδων.

Αντίστοιχα έγινε και σε καρδιοχειρουργικές κλινικές ενήλικων, για παράδειγμα στο «Αττικόν», όπου δεσμεύτηκε η συγκεκριμένη κλινική και τα περιστατικά αντιμετωπίστηκαν από το «Ωνάσειο». Το ίδιο γίνεται και με τα παιδιατρικά περιστατικά. Τα έκτακτα και επείγοντα περιστατικά που χρήζουν καρδιοχειρουργικής επέμβασης, αντιμετωπίζονται από το «Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο» και μάλιστα αυτό γινόταν και πριν την περίοδο του κορονοϊού, από το Σεπτέμβριο και μετά διότι στις εγκαταστάσεις του νοσοκομείου Παίδων γίνονταν εργασίες ανακαίνισης και εκσυγχρονισμού, από μία μεγάλη δωρεά που υπήρχε σε εξέλιξη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Επομένως, δεν υπάρχει κανένας λόγος ανησυχίας. Θα επιστρέψουμε στην κανονικότητα. Τα επείγοντα και έκτακτα περιστατικά αντιμετωπίζονται από το «Ωνάσειο» και βεβαίως εξετάζονται και τώρα που έχει αρθεί η αναστολή των τακτικών χειρουργείων εξετάζεται από ομάδα γιατρών από το «Ωνάσειο» και από τα παιδιατρικά νοσοκομεία, η λίστα των τακτικών χειρουργείων που εκκρεμούν έτσι ώστε αυτά που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης να αντιμετωπιστούν από το «Ωνάσειο».

Κ. ΖΑΚΥΝΘΙΝΟΣ: Κύριε Χατζηγεωργίου, την προηγούμενη βδομάδα ξεκίνησε στα νοσοκομεία «Ευαγγελισμός» και «Αττικόν», η πειραματική χορήγηση αντισωμάτων (πλάσμα αίματος), από ασθενείς που νόσησαν με κορονοϊό και ανέπτυξαν ανοσία. Τι δείχνουν τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα της πειραματικής θεραπείας στους δύο ασθενείς; Ταυτόχρονα, δεδομένης της χαμηλής μετάδοσης του ιού στη χώρα μας, όπως δείχνουν οι έλεγχοι των κινητών ομάδων του ΕΟΔΥ, μπορεί να υπάρξει επαρκής προμήθεια πλάσματος στη χώρα μας, ακόμα και αν αποδειχθεί αποτελεσματική θεραπευτική προσέγγιση;

Δ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ: Ευχαριστώ για την ερώτηση αυτή. Κατ' αρχήν, να πω με κάθε ειλικρίνεια ότι δεν έχουμε ακόμα στοιχεία για την εξέλιξη των ασθενών αυτών που πήραν το πλάσμα. Το δεύτερο όμως που θα ήθελα να σχολιάσω, είναι ότι το δείγμα είναι πάρα πολύ μικρό για να μπορέσουμε να βγάλουμε κάποιο σημαντικό αποτέλεσμα, κάποιο αποτέλεσμα που να έχει κάποια αξία. Τρίτον, επίσης, να μην θεωρήσουμε ότι η θεραπεία αυτή είναι πανάκεια, διότι όπως έχουμε συζητήσει και άλλες φορές και σας το έχει αναφέρει και ο κύριος Καθηγητής εδώ, η παθογένεια της νόσου είναι διπλή τουλάχιστον, αν όχι πολλαπλή.

Που σημαίνει ότι συμμετέχει και το ανοσοποιητικό σύστημα του ασθενούς, τα αντισώματά του, αλλά συμμετέχουν και άλλοι παράγοντες όπως, παραδείγματος χάριν, η υπερλειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος.

Επομένως, τα αντισώματα, τα έτοιμα αντισώματα που δίνουμε εμείς, δεν σημαίνει ότι λύνουν ολοκληρωτικά το θέμα. Είναι αρκετά πολύπλοκο και όλοι μας περιμένουμε με αγωνία να δούμε τι θα γίνει και τι θα προκύψει από την εφαρμογή αυτή.

Εάν δεν κάνω λάθος, υπήρχε και ένα ερώτημα στο τέλος για την επάρκεια. Ναι, όσον αφορά την επάρκεια, αυτή είναι συσχετιζόμενη με τη ζήτηση. Δηλαδή, αυτή τη στιγμή που έχουμε τόσο μικρό αριθμό κρουσμάτων, η επάρκεια των ασθενών που ήδη υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, που έχουν περάσει τη νόσο δηλαδή και θα μπορούσαν να δώσουν πλάσμα για να χρησιμοποιηθεί, είναι υπεραρκετή.

Τώρα, όσο περισσότερο αυξάνονται τα κρούσματα, που το απευχόμαστε αυτό εννοείται, θα υπάρχουν και περισσότεροι άνθρωποι που

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Υγείας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

θα μπορούν να δώσουν πλάσμα για να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό αυτό.
Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Η επόμενη ενημέρωση από το Υπουργείο Υγείας θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη 19 Μαΐου στις 6 το απόγευμα. Σας ευχαριστούμε πολύ.